

Інформаційна довідка
до проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про
адміністративні правопорушення щодо звільнення від відповідальності за
порушення вимог до рівня шуму під час користування
електрогенераторами»
*(реєстр. № 11372 від 24.06.2024)**

Анотація. В Інформаційній довідці розглядаються питання звільнення від застосування адміністративного стягнення за порушення законодавчих вимог та вимог інших нормативно-правових актів щодо перевищення дозволеного рівня шуму у разі використання установок, які виробляють електроенергію (електрогенераторів). За результатами аналізу вивчаються ризики представленого законопроекту.

Ключові слова: адміністративні правопорушення, звільнення від адміністративної відповідальності, рівень шуму, електрогенератор, електроенергія.

Метою законопроекту є звільнення від застосування адміністративного стягнення за порушення вимог законів та інших нормативно-правових актів щодо перевищення дозволеного рівня шуму у разі використання установок, які виробляють електроенергію. Запропоновані зміни до статті 182 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) в частині уточнення в примітці до вказаної статті, що положення статті не застосовуються якщо джерелом шуму є установка, яка виробляє електроенергію для забезпечення нею споживачів (фізичних осіб, у тому числі фізичних осіб – підприємців, або юридичних осіб) у період відключень електроенергії, відсутності технічного забезпечення електропостачання споживача.

З огляду на викладені в законопроекті пропозиції, вважаємо за доцільне зазначити такі ризики його положень.

По-перше, використання електрогенераторів в Україні через відключення електроенергії під час запровадження аварійних та стабілізаційних вимкнень є вимушеним заходом, спрямованим на фізичне виживання, підтримання життєдіяльності населення та суспільства в цілому і одночасно узгоджується із чинним законодавством особливого періоду та правового режиму воєнного стану в Україні. Для значної частини населення електрична енергія, яка виробляється електрогенераторами, залишається єдиним джерелом для підтримання нормальної життєдіяльності в умовах перманентних ворожих ракетних атак та обстрілів, злочинних посягань на об'єкти критичної інфраструктури України, зокрема енергетичної сфери, тому апріорі застосування штрафів в таких умовах є цілком недоцільним та є певним проявом дискримінаційного порушення права людини на життя, яке закріплено у статті 27 Конституції України.

По-друге, судова практика, яка склалася в Україні, переконливо засвідчує, що перевищення рівня шуму у разі використання установок, які виробляють електроенергію, не відноситься до складу адміністративного правопорушення, передбаченого статтею 182 КУпАП. Переважно суди скасовують такі постанови, оскільки орган, що їх виніс, не надав достатніх доказів вчинення тією чи іншою фізичною або юридичною особою відповідного адміністративного правопорушення. Такими доказами, зокрема, мають бути узагальнені результати

вимірювання шуму та показники перевищення допустимих норм у відповідних місцях у певний період доби. Під час розгляду постанов про адміністративне правопорушення у зв'язку із перевищення дозволеного рівня шуму у разі використання електрогенератора, навіть якщо відповідним органом буде зафіксовано перевищення допустимого шуму, однак винна особа доведе, що генератор використовувався для ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, якою можна вважати відключення світла, у зв'язку із пошкодженням електромереж ворожими ракетними атаками, а також, що генератор забезпечував життєдіяльність будівлі під час відключення світла, то складена постанова також підлягатиме скасуванню. Практика складання уповноваженими органами постанов про адміністративне правопорушення у зв'язку із порушенням законодавчих вимог та інших нормативно-правових актів щодо перевищення дозволеного рівня шуму у разі використання установок, які виробляють електроенергію, не має стихійного характеру, проте переважно пов'язана із настанням юридичної відповідальності для фізичних та юридичних осіб під час виявлених правопорушень встановленого порядку експлуатації електрогенераторів, відповідно до статті 175 КУпАП та статті 270 Кримінального кодексу України (Порушення встановлених законодавством вимог пожежної та техногенної безпеки).

По-третє, відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Державних санітарних норм допустимих рівнів шуму в приміщеннях житлових та громадських будинків і на території житлової забудови» від 22 лютого 2019 року №463¹, визначено санітарні норми щодо встановленого допустимого рівня шуму, який проникає в приміщення житлових і громадських будинків від зовнішніх та внутрішніх джерел, і допустимі рівні шуму на території житлової забудови. Зокрема, нормативно визначені такі допустимі показники шуму:

- у житлових приміщеннях житла I і II категорій, допускається рівень шуму: вдень – до 40 децибел, вночі – до 30 децибел; в залах кафе, їдалень, барів, ресторанів – цілодобово до 55 децибел; на майданчиках відпочинку на території мікрорайонів і груп житлових будинків, котеджів, будинків відпочинку – цілодобово до 45 децибел;

- на територіях, які безпосередньо прилягають до магазинів, торгових центрів – цілодобово до 70 децибел.

Водночас орган, який оформляє адміністративне правопорушення за статтею 182 КУпАП у зв'язку із порушенням законодавчих вимог та вимог інших нормативно-правових актів щодо перевищення дозволеного рівня шуму електрогенератора, має документально довести факт наявного стану перевищення такого рівня шуму та ймовірність настання відповідних негативних наслідків.

По-четверте, відповідно до пункту 2 та пункту 6 частини 5 статті 32 Закону України «Про систему громадського здоров'я» від 6 вересня 2022 року № 2573-ІХ, додержання рівнів тиші не поширюється на випадки запобігання виникненню

¹ Про затвердження Державних санітарних норм допустимих рівнів шуму в приміщеннях житлових та громадських будинків і на території житлової забудови: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 22 лютого 2019 року № 463. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0281-19#Text>

та/або ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, а також на випадки роботи обладнання і механізмів, що забезпечують життєдіяльність житлових і нежитлових громадських будівель, за умови вжиття вичерпних заходів для максимального обмеження проникнення шуму до прилеглих приміщень, у яких постійно чи тимчасово перебувають люди. Також згідно із роз'ясненнями Міністерства охорони здоров'я України та Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужби) в умовах ліквідації аварійних та надзвичайних ситуацій санітарні норми щодо перевищення ними рівня шуму взагалі не застосовуються.

Ураховуючи зазначене вище, за таких причин, не є адміністративним правопорушенням перевищення дозволеного рівня шуму у разі використання установок, які виробляють електроенергію (електрогенераторів) в умовах особливого періоду та правового режиму воєнного стану в Україні.

***Дослідницька служба
Верховної Ради України***

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*